

Drie jaar na de start, werpt Programmakalf haar vruchten af. Data-uitwisseling leidt tot gezonde en vitale kalveren en hogere slachtgewichten van vleeskalveren.

Het aantal deelnemers aan *Programmakalf*, een initiatief van Denkvit, is gegroeid van 175 in 2018 tot 1.000 in 2021. Denkvit werkt hierin samen met melkveehouders, vleeskalverhouders, kalververzamelcentra (Pali Group Veghel, Veehandel Wijntjes Wijnjewoude en Van Beek Zwolle) en kalverhandelaren. “Door terugkoppeling van prestaties van vleeskalveren naar melkveehouders verbetert de kwaliteit van nuka’s”, zegt Ashley van de Ven, projectbegeleider *Programmakalf*. Een hoger opzetgewicht van nuka’s leidt tot een hogere dagelijkse karkasgroei (zie grafiek Opzetgewicht leidt tot hogere karkasgroei). Een opzetgewicht van 55 kilo levert een daggroei van 627 gram karkas op, bij een opzetgewicht van 40 kilo is dat 586 gram. “Een groter opzetgewicht leidt tot meer groei, minder uitval en een lager antibioticumgebruik op het vleeskalverbedrijf”, zegt Peter Mölder, dierenarts van Denkvit.

Sturen op hoge bloed eiwitwaarde

Melkveehouders kunnen met de *Programmakalf* kwartaalrapportage sturen op verbetering van de opfok. Hierin staan het aantal afgeleverde nuka’s, percentage vaarzen en stieren, gemiddelde leeftijd en gewicht bij opzet op het vleeskalverbedrijf, vitaliteit, groeipotentie en sterftepercentage tot dag 42. “Het gewicht van de nuka’s is per ras en geslacht weergegeven en er staan uitslagen in van totaal eiwit in het bloed. Dat is een maat voor de biestvoorziening”, zegt Van de Ven. Denkvit investeert hierin fors door het tappen van bloed van elk *Programmakalf* binnen twee dagen na opzet op vleeskalverbedrijven. “We bepalen het totaal eiwit in het bloedserum. “Het grootste deel hiervan bestaat uit afweerstoffen of IgG, wat belangrijk is voor het immuunsysteem van het kalf”, legt Mölder uit. Melkveehouders zien in hun rapportage hoeveel procent van hun kalveren een voldoende of goede eiwitwaarde in het bloed heeft. Als dat boven 80% uitkomt, was de biestvoorziening goed. “Bij deelnemers die langer meedoen, zien we de eiwitwaardes stijgen, omdat ze nog scherper sturen op een goede biestvoorziening”, zegt Mölder. “Dat levert vitalere nuka’s op die harder groeien.” ▶

Gerben Haandrikman ziet dat een goede kwaliteit nuka het beter doet op zijn bedrijf. “De groei verbetert”, zegt Haandrikman, die ervoor zorgt dat zijn blanke kalveren ook goed worden gevoerd.

GOED HUWELIJK TUSSEN MELKVEE- EN VLEESKALVERHOUDERIJ

EFFICIËNTERE JONGVEEOPFOK GROOTSTE WINST MELKVEEHOUDER

DELEN VAN DATA EN KENNIS LEVERT WIN-WIN-SITUATIE OP

Meer groei bij groter opzetgewicht

Kalverhouder Gerben Haandrikman (25) heeft samen met zijn vader Henk (61) een vof in Holthema (Ov.). Gerbens vriendin Ilse (22) en moeder Rina (60) springen bij waar nodig.

1.070
blankveeskalfen

20
ha grond in gebruik

1,8%
uitval

640
gram karkasgroei per dag (bij aflevering op gemiddeld 205 dagen)

'Programmalkalveren doen het goed'

Vof Haandrikman in Holthema (Ov.) heeft een eerste ronde gedraaid met Programmalkalveren. De gemiddelde karkasgroei is met 24 gram per dag gestegen.

Kalverhouder Gerben Haandrikman leverde begin november een ronde blankveeskalfen af met driekwart Programmalkalveren. "Half april 2021 zijn 800 Programmalkalveren van in totaal 1.070 aangeleverde nuka's opgezet", vertelt Haandrikman. "De karkasgroei van deze ronde was gemiddelde 24 gram per dag hoger in vergelijking met vorige rondes zonder Programmalkalveren." De Overijsselse kalverhouder merkt dat de kwaliteit van Programmalkalveren de resultaten verbetert. "Afgelopen ronde was de uitval ook 0,6% lager dan voorgaande rondes."

Goed voeren

"Na een goede start van nuka's op het melkveebedrijf, gaan wij verder met goed voeren. Dat begint met alle rassen en opzetgewichten goed sorteren. Dan kunnen we elk dier optimaal voeren." De nuka's staan de eerste drie weken in eenlingboxen en krijgen met een milkboy tweemaal daags melk van een goede kwaliteit. "We voeren elk kalf 40 kilo luxe, geconcentreerde melkpoeder", vertelt Haandrikman, die vanaf dag 1 ook brok verstrekt voor een goede pensontwikkeling. "In de groepshokken voeren we ook gehakseld tarwestro

om dat verder te versterken." Voor een hoge weerstand worden de eerste 30 dagen Denkacare producten, zoals extra vitaminen en mineralen, toegevoegd aan de melk. Samen met Rob van de Vondervoort, kalverspecialist van Denkvit, maakt hij wekelijks een optimaal rantsoen. "Ik grijp ook snel in bij kalveren die ik niet vertrouwd door direct te temperen en antibiotica te gebruiken bij infecties van luchtwegen, navel- en gewrichtsontsteking. Vitalboost, een mengsel van lijnzaad en elektrolyten werkt erg goed tegen diarree. En goed ventileren, helpt tegen luchtweginfecties."

Elkaar helpen

"Wij vinden het belangrijk dat vleeskalverhouders en melkveehouders met elkaar samenwerken. Dan verbetert op beide bedrijven de gezondheid van kalveren en dat heeft altijd financiële voordelen. Daarnaast leidt minder uitval en hoge groei ook tot meer werkplezier." Haandrikman voert zijn vleeskalveren vanaf week 7 ook aanvullend vloeibare producten uit de zuivelindustrie. Het rantsoen bevat dan een kern, (wei)permeaat en vet. Op het erf staan twee opslagtanks voor (wei)permeaat en één tank voor vloeibaar vet. "Wei(permeaat) voert iets goedkoper dan melkpoeder en het komt rechtstreeks van zuivelfabrieken. Door benutting van reststromen, ondernemen we efficiënt en circulair."

Ben Nijhof voert de Belgisch Witblauwe nuka's die hij aflevert veel melk. De pasgeboren kalveren krijgen zoveel biest als ze maar willen opnemen, in meerdere kleine porties.

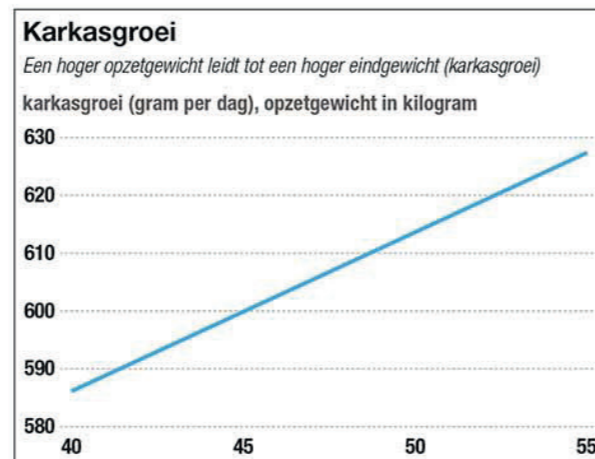
Verbetering kalveropfok

Melkveehouders die deelnemen aan Programmakalf leveren gemiddeld zwaardere nuka's af. "De eiwitwaarde is voor melkveehouders een goed sturingsinstrument. Als hun kalveren te weinig biest hebben gehad, zien ze dat hieraan direct terug en kunnen ze verbeteren. Ook op een te laag ijzergehalte in het bloed kunnen melkveehouders sturen en daarmee verbeteren ze ook de gezondheid van hun vaarskalveren", zegt veehandelaar Peter van Asselt in IJsselmuiden. Hij is ervan overtuigd dat kennis delen tussen sectoren toekomst heeft. Onno Hidding, divisie manager veehouderij van Pali Group, deelt zijn mening. "De vleeskalverhouderij en melkveehouderij hebben elkaar nodig en samenwerken levert beide sectoren voordelen op. Veehandelaren spelen

daarin een belangrijke rol, want zij hebben persoonlijk contact met melkveehouders en kunnen adviseren over de kwaliteit van de geleverde nuka's."

De grootste winst voor melkveehouders is dat de opfok van vaarskalveren ook verbetert door terugkoppeling van data. Zeker als uit de cijfers blijkt dat er verbetering mogelijk is en je daarop gaat sturen. Veehandelaar John Emmink in Balkbrug onderscheidt zich graag met deelname aan Programmakalf. "Ik kan met mijn ervaring en data in de kwartaalrapportages melkveehouders gericht adviseren. Daarmee verbeteren zij de kwaliteit van hun nuka's en hun kalveropfok", zegt Emmink.

Naast veehandelaren, geven ook jongveespecialisten van Denkvit, dierenartsen en mengvoeradviseurs advies over de jongveeopfok. Het verstrekken van een goede kwaliteit biest staat met stip op nummer 1. "Want dat leidt tot een hogere eiwitwaarde bij een kalf. Deze dieren zijn gezonder en we zien dan vooral minder longontsteking en daardoor groeit een vleeskalf beter", zegt Mölder. Hij benadrukt ook hoe belangrijk hygiëne en de juiste klimaatinstellingen zijn. Melkveehouders moeten blootstelling van een kalf aan tocht, fijnstof en ammoniak zo veel mogelijk voorkomen. Een goede voeding en vitaminen- en mineralenvoorziening van droge koeien is ook belangrijk. "Want dat leidt vaak tot een hoger geboortegewicht, waarmee een kalf al direct een voorsprong heeft", zegt Mölder. Hij concludeert dat een efficiëntere kalveropfok voor melkveehouders de meeste euro's oplevert. "Qua rendement zet een lagere veevervangende en vaarzen een maand jonger laten afkalven, veel meer zoden aan de dijk dan een hogere prijs voor het afleveren van zwaardere nuka's." ■

De grafiek is gebaseerd op data van 19.000 Programmakalveren. Zwaardere kalveren opzetten, leidt tot een hogere karkasgroei.

'Zwaardere kalveren beter betaald'

Maatschap Nijhof in Schuinesloot (Ov.) levert graag zware nuka's aan vleeskalverhouders. "Centraal daarin staat een goede biestvoorziening", zegt Ben Nijhof.

Familie Nijhof is vanaf de start van Programmakalf in 2018 deelnemer. "Onze veehandelaar Pat in Schoonebeek heeft uitgelegd dat het draait om het afleveren van goede nuka's aan vleeskalverbedrijven. Daar werken wij graag aan mee", vertelt Ben Nijhof. De Overijsselse melkveehouders zijn ook gedreven door een hogere opbrengstprijs van de nuchtere kalveren die ze afleveren.

Gemiddeld 4 kilo zwaarder

Maatschap Nijhof leverde altijd al een goede kwaliteit nuka aan Pat. "Met de rapportages van Programmakalf krijgen we wel een bevestiging dat we goed bezig zijn. Met kwartaalcijfers krijg je nog meer grip op de jongveeopfok", zegt Nijhof. In het laatste kwartaal was de gemiddelde leeftijd van de afgeleverde nuka's 17 dagen en het gewicht gemiddeld 56 kilo. De verdeling over Belgisch Witblauw, Holstein plus en Holstein was respectievelijk 19%, 4% en 76%. "Onze kalveren zijn 4 kilo zwaarder dan gemiddeld en dat levert, afhankelijk van type, leeftijd, geslacht en gezondheid, minimaal €5 extra per kilo op. Op het vleeskalverbedrijf is de sterfte tot 42 dagen 0% en dat is winst voor de vleeskal-

verhouder, naast een betere groei van onze kalveren."

De familie Nijhof zorgt in elk geval voor een goede biestvoorziening en meet de biestkwaliteit. "Snel na de geboorte voldoende goede biest van de moeder geven, is het meest belangrijk voor een goede weerstand van het kalf. De pasgeboren kalveren krijgen zoveel biest als ze maar willen opnemen, in meerdere kleine porties." Meestal komt dat neer op 6 tot 8 liter biest in de eerste 24 uur na de geboorte. "Een goede biestvoorziening vertaalt zich naar hoge eiwitwaarden van onze kalveren bij aankomst op het kalverbedrijf."

83% tot 87% van de kalveren die Nijhof aflevert, scoort voldoende tot goed in totale eiwitwaarde in het bloed. De streefwaarde is 80%; Nijhof zit daarboven.

Eigen vaarsenopfok

De vaarskalveren krijgen ook voldoende biest en daarna een intensief hoogwaardig melkpoederschema. "De pinken groeien goed en de afkalftijd van de vaarzen is 23 maanden."

Nijhof vindt de kalversterfte met 10% (waarvan de helft doodgeboortes) te hoog. "We zien nog te vaak diarree als gevolg van cryptosporidium. We overwegen om de huisvesting van de kalveren, die nu buiten in iglo's staan, te verbeteren. Bijvoorbeeld door de iglo's in de stal of onder een overkapping te plaatsen."

Ben Nijhof (60) zit in Schuinesloot (Ov.) in maatschap met vrouw Herma (54), broer Gerard (64) en zoon Gerben (28).

160
melkkoeien

90
stuks jongvee

80
ha grond in gebruik

10.300
kilo melk